

Motion till riksdagen

1988/89:Ju808

av Olof Johansson m.fl. (c)

Rättsväsendet och brottsbekämpning

Sammanfattning

- Centerpartiet anser att bekämpningen av narkotika skall prioriteras. Vi föreslår därför att tullens resurser förstärks för inrättande av två narkotikastyrkor. Tullens resurser förstärks med 14,5 milj kr för detta ändamål.
- Polisutbildningen skall utökas för att möjliggöra att man kan fylla upp de vakanser som uppkommit genom den hittills underdimensionerade utbildningen. För att klara en utökad polisutbildning bör utlokalisering av viss fort- och vidareutbildning övervägas.
- Polisen får också medel för personalbefrämjande åtgärder. Centerpartiet anser det viktigt att personalavgångarna från poliskåren minskas. 10 miljoner kronor föreslås till detta ändamål omgående.
- Lagen om besöksförbud skärps genom att 12 månaders fängelse införs i straffskalan. Häktning kan därmed genomföras i avvaktan på rättegång för personer som bryter mot lagen. Detta syftar till att förbättra offrens situation, jämfört med dagens läge.
- Brottoffrens situation förbättras genom ett förstärkt skadeståndsskydd, utökat sekretesskydd och införande av trygghetslarm. Vidare skall myndigheterna ha en skyldighet att meddela brottsoffer när gärningsmannen lämnar fängelset.
- Polisen bör i ökad utsträckning kunna kontrollera frigivna grova brottslingar för att förhindra att de återfaller i brott.
- Den nuvarande ordningen med halvtidsfrigivning avskaffas och ersätts med möjlighet till frigivning efter 2/3 av avtjänad strafftid. Detta förutsätter en prövning i varje enskilt fall.
- Fängelse för bruk av narkotika införs i straffskalan. Detta ger polisen ökade möjligheter att ingripa.
- Påföljden samhällstjänst införs för unga lagöverträdare.
- Jourdomstolar införs för unga lagöverträdare.
- Resurserna till domstolsväsendet förstärks vad gäller personal, efterutbildning och ADB.
- En parlamentarisk utredning om domstolsväsendets organisation skall tillsättas.

Till samhällets allra viktigaste uppgifter hör att bekämpa, förebygga och beivra brott och att garantera medborgarna rättssäkerhet. Dessa uppgifter klaras för närvarande inte på ett tillfredsställande sätt.

Sedan 1950-talet har antalet polisanmälda brott mer än femdubblats. Ökningen över tiden är stabil. Emellertid står inte antalet uppklarade brott i relation till antalet anmälda. Av drygt en miljon anmälda brott under 1987 klarades endast 375 000 upp. Till dessa siffror skall också läggas ett antal brott som aldrig polisanmäls.

Poliser, åklagare och domstolar arbetar med alltför knappa resurser i förhållande till den höga brottsnivån. Ett exempel på vad otillräcklig resurstilldelning har gett upphov till är personalbristen inom polisen. Den har uppkommit genom att antagningen till polishögskolan har hållits tillbaka av regeringen. Samtidigt har de "för tidiga" avgångarna från poliskåren ökat. Detta medför att polisens möjligheter att utreda vanligt förekommande brott, t.ex. bostadsinbrott, minskar. Om brottslingen inte grips på bar gärning blir brottet ofta ouppklarat. Ett likartat problem – till följd av knappa resurser – utgör det förhållandet att domare i stor utsträckning lämnar domstolsbanan och övergår till andra verksamheter.

Bekämpa våldsbrotten

Grova våldsbrott utgjorde 4% av alla brott mot person under 1987. Antalet anmälda sådana brott ökade med 6% från 1986 till 1987, till 35 300. Drygt 90% av de anmälda brotten gäller misshandel. Det är ytterst angeläget att åtgärder vidtas för att motverka just dessa typer av brott.

Barns och ungdomars inställning till våld styrs inte bara av föräldrar och skola. Den allmänna attityden i samhället är viktig. Ökat bruk av narkotika och alkohol är också bidragande orsaker till ökat våld. Exponering av extremvåld och våldspornografi kan påverka unga att tolerera våld som inslag i ett naturligt beteende vid konfliktlösning eller som ren underhållning. Centerpartiet har i en särskild motion föreslagit att videogram bör förhandsgranskas för att man skall kunna minska antalet videogram med våldsinslag.

Varje brott som innehåller våldshandlingar eller hot om våld innebär övergrepp på offrens integritet. Våldsbrott leder ofta till allvarliga fysiska och psykiska skador hos offren. Det är inte ovanligt att dessa skador också får betydande ekonomiska konsekvenser.

Arbetet med att uppdaga, utreda och beivra våldsbrott och att stödja och hjälpa brottsoffer skall mot denna bakgrund enligt centerpartiet prioriteras av de rättsvårdande myndigheterna. Detta bör ges regeringen till känna.

Utän vidare utredning bör förbudet att bära kniv utvidgas till att omfatta även allmän plats. Den lag som antogs 1988 ger inte polisen tillräckliga möjligheter att ingripa förebyggande. Våra nordiska grannländer har redan infört förbud mot att bära kniv på allmän plats. Det danska förbudet att bära kniv på allmän plats har redan givit resultat. Under 1988 minskade antalet knivmord från ett 30-tal 1986 till 4.

Riksdagen beslöt under 1988 att förbud att bära kniv på offentliga tillställningar och allmänna sammankomster skulle införas. Centerpartiet

krävde vid behandlingen att förbudet även skulle omfatta allmän plats. De undantagsregler som finns i den nuvarande lagstiftningen är även tillämpliga på ett utökat knivförbud. Vi upprepar nu kravet att lagens tillämpning vidgas och föreslår att riksdagen beslutar i enlighet med vad vi ovan anför.

Folkkampanj mot våldet

Många människor är engagerade i samhällsarbetet via olika ideella organisationer. Föreningslivet har inte bara en potential att delta i allmänt attitydskapande arbete utan också en beredskap att direkt delta i samhällsarbetet. I andra frågor av denna art har massiva informations- och upplysningskampanjer bidragit till förändrade attityder hos barn och unga. Ett exempel är kampanjen "Non smoking generation". Vi anser att det engagemang som idag finns i samhällsarbetet genom olika ideella organisationer på ett bättre sätt bör utnyttjas i det brottsförebyggande arbetet. Målsättningen bör vara att genom dessa ideella organisationer i samarbete med skola och berörda myndigheter bygga upp en folkkampanj mot det ökande våldet i samhället. Regeringen bör ta initiativ i denna fråga. Detta bör ges regeringen till känna.

Insatser för våldsoffer

Våldsbrott måste så långt möjligt förhindras, men det är minst lika viktigt att tillse att de som utsätts för våld får skydd och kompensation för lidna skador. Samtliga myndigheter har här ett ansvar.

De tre vanligaste våldsbrotten är våld inom familjen, våld inom grupper av kriminella och missbrukare samt våld i samband med nöjesaktiviteter. En stor del av de anmälda brotten utförs i storstadsregionerna. Trots att gärningsmannen är känd i merparten av fallen klaras nästan hälften av dessa brott aldrig upp. Utvecklingen går dessutom mot att fler brott begås av okända utomhus, vilket ytterligare minskar andelen upklarade brott.

Samhällets möjligheter att erbjuda de misshandlade ett fullgott skydd måste förbättras. Utgångspunkten måste vara att våldsoffer som riskerar ytterligare hot skall kunna leva tryggare. Rädslan för att återigen hotas och misshandlas är för den enskilde mycket påfrestande.

Det är vanligt att brottsoffret först möter personal inom polisen vid brottanmälan. Det är viktigt att polisen får större möjligheter att ägna sig åt offren. Brottsoffer, som inte själva kan besöka en polisstation eller som blivit utsatta för bostadsinbrott och liknande, bör få besök av polisen inom kort tid efter en anmälan om brott. Polisen kan då även lämna information om brottsförebyggande åtgärder. Det är också viktigt att åklagaren i samband med rättegången driver den skadelidandes ersättningskrav.

Det skydd som idag kan erbjudas en person som utsatts för våld och upprepade hot är ej fullständigt. Därför krävs det ytterligare åtgärder, bland annat fordras ett vidgat sekretesskydd. Det är angeläget att uppgifterna om barn och den utsatta föräldern skyddas på ett likvärdigt sätt. I vissa fall är det nödvändigt att ge våldsoffren ökade möjligheter att skydda sin identitet. Detta kan vara av betydelse för att försvåra för gärningsmannen att få kontakt med offret. För att rehabilitera offren bör samhällets alla olika

stödformer kunna komma in fråga. Det gäller exempelvis ekonomiskt stöd för att möjliggöra en flyttning till annan ort eller byte av identitet.

För många våldsoffer skulle en larmanordning av något slag innebära en ökad trygghet. Larmen bör, när det handlar om svåra fall av förföljelse, kopplas till polisen. Även andra former av skyddsutrustning kan medföra att våldsoffren uppnår en större trygghet, till exempel utrustning för att förstärka bostadens inbrottskydd. Kostnaden för dessa insatser bör inte belasta den enskilde utan, liksom trygghetslarmet för äldre, åvila samhället.

Vad som ovan anförts om vidgat sekretesskydd och trygghetsskapande åtgärder för brottsoffer bör ges regeringen till känna.

Idag kan vid brott mot lagen om besöksförbud endast utdömas 6 månaders fängelse. Detta medför att det, i avvaktan på rättegång, inte går att häkta en person som brutit mot lagen. Gärningsmannen går därför fri i väntan på rättegång och kan under denna tid fortsätta med sina hot. Centerpartiet anser att detta är oacceptabelt. En skärpning av lagstiftningen rörande besöksförbud, innebärande upp till tolv månaders fängelse, är nödvändig för att lagen skall få åsyftad verkan. Detta bör ges regeringen till känna.

Kriminalvårdens myndigheter och polisen bör ha en absolut skyldighet att meddela ett våldsoffer när våldsverkaren lämnar fängelset för frigivning, permission eller på annat sätt avviker från anstalten. Gällande regler bör förändras för att tillgodose detta syfte. Detta är speciellt viktigt i de fall det handlar om återfallsförbrytare. Inom denna grupp bör permissioner ges restriktivt. Det som ovan anförts bör ges regeringen till känna.

Ett exempel på frivilliginsatser inom området förebyggande verksamhet och insatser för våldsoffer är de kvinno- och mansjourer som byggts upp främst under den senaste tioårsperioden. Förutom att arbeta direkt med enskilda offer eller gärningsmän har jourerna också påtagit sig ett omfattande informationsarbete riktat till allmänheten. Lokalt har polisen engagerat sig i utvecklingen av särskilda brottsofferjourer. Kvinno- och mansjourerna är en form av frivilliga initiativ som är viktiga såväl för offer som för gärningsmän. Vi anser att regeringen bör framlägga förslag till hur ytterligare stöd till dessa och andra organisationer som verkar för brottsoffer kan utformas. Här behövs inte enbart ett direkt ekonomiskt stöd för verksamheten utan även stöd till utbildning m m. Detta bör ges regeringen till känna.

Förbättrat skadestånd till brottsoffren

Den skada som ett brottsoffer åsamkas är svår att ersätta. När det gäller frågan om ersättning för materiella skador liksom för lyte och varaktigt men kan den drabbade tillerkännas skadestånd. Den svenska skadeståndsrätten är däremot restriktiv när det gäller kompensation för så kallad ideell skada. De skadeståndsbelopp som döms ut är för låga och motsvarar på intet sätt utstått lidande. Det är viktigt att brottsoffer får en rimlig ekonomisk kompensation också för ideella skador. Vi föreslår således en översyn av de regler som gäller för skadestånd till brottsoffer.

Brottsskadelagen reglerar samhällets åtaganden när det gäller att hålla brottsoffren skadeslösa. Alltför ofta förblir dock ett våldsbrott ouppklarat. När gärningsmannen inte kan identifieras och ställas till svars för våldshand-

lingen har offret begränsade möjligheter att få ersättning för sak- eller personskada liksom för ideell sådan. Det är därför viktigt att samhället utger det utdömda skadeståndet till den skadelidande, om gärningsmannen ej kan göra det, och sedan genom regressrätt kräver gärningsmannen. Det är inte en rimlig situation, att offret skall behöva gå till domstol för att utfå ett redan utdömt skadestånd. Med denna ordning löses också ansvarsfrågorna kring brott begångna i samband med permissioner och villkorlig frigivning. Vad som ovan anförts om förbättrat skadestånd bör ges regeringen till känna.

Allt för ofta är det så att den som ingriper för att förhindra brott lider skada. Den ringa ersättning som idag utgår bidrar till att många undviker att ingripa. Centerpartiet anser att den som ingriper för att förhindra eller lindra ett brott skall kunna få ersättning för uppkomna egnaskador och kostnader. Detta bör ges regeringen till känna.

Rättshjälp och juridiskt stöd till brottsoffer

Förfarandet vid en rättegång är ofta pressande för offren. Det gäller särskilt i de fall där offren utsatts för våldshandlingar och/eller sexuella övergrepp. Det är nödvändigt att noga utrona vad som har inträffat. Det är därför oundvikligt att målsäganden utsätts för frågor av mycket personlig karaktär både av åklagaren och av den misstänktes försvarare. Idag saknar fortfarande målsägaren alltför ofta någon som har till uppgift att bevaka offrets intressen. Centerpartiet föreslår därför att målsäganden i sexualbrott och vid våldsbrott, där också sexuellt tvång förekommit, ska ha rätt till eget juridiskt biträde såväl under förundersökningen som vid rättegång i större utsträckning än vad som idag är möjligt enligt den nya lagen om målsägandebiträde. Målsäganden skall i brott av detta slag alltid vara berättigad till rättshjälp. Detta bör ges regeringen till känna.

Rehabilitering av våldsverkare

Kriminalvårdens personal har – ofta på eget initiativ – påbörjat en verksamhet i syfte att rehabilitera våldsverkare. Enligt uppgifter från dem som deltagit i arbetet är det mycket vanligt att de som dömts för främst sexualbrott helt saknar brottsinsikt. Ett första led i behandlingen har därför varit att få den dömde att inse domskälen. Vikten av att verkställighetstiden utnyttjas för att rehabilitera våldsverkare kan inte nog understrykas. Den rehabiliterande verksamhet som nu bedrivs inom kriminalvården avseende våldsverkare och sexualbrottslingar måste fortsätta och utvidgas.

Riksdagen bör ge regeringen till känna vad som ovan anförts om vikten av att upprätthålla och utöka den behandlande och rehabiliterande verksamheten för sexualbrottslingar och andra våldsverkare under strafftiden.

Brott riktade mot enskilda personer

Brott som drabbar enskilda personer har som tidigare nämnts ökat kraftigt under de sista trettio åren. 1988 visade en brottsundersökning att vart fjärde till vart femte hushåll drabbas av inbrott eller skadegörelse.

Exempel på brottstyper som direkt drabbar enskilda personer är rån. Nära

86% av alla anmälda rån riktar sig mot enskilda personer. Tyvärr uppmärksammas inte denna typ av brott lika mycket i media som post- och bankrån, vilka utgör enbart 4,1% av de rån som begås. Av personrån klaras bara 19% upp, medan upplklaringsprocenten för post- och bankrån ligger på 55% respektive 59%.

De brott som drabbar privatpersoner förövas ofta av unga lagöverträdare. Av dem som år 1987 misstänktes för rånbrott var över 29% 20 år eller yngre. Flertalet av dessa rånbrott riktades mot personer. Skadegörelse är likaså ett brott ofta förekommande bland unga och den brottstyp som ökat allra mest av alla brottsbalksbrott.

Ett vanligt brott bland unga förövare är tillgrepp ur och av motordrivet fordon. Den genomsnittliga åldern för gärningsmän i denna brottskategori var 1987 21 år. En liten men mycket brottsaktiv grupp ungdomar svarade exempelvis för 80% av alla fullbordade bilstölder.

Under en följd av år har olika insatser diskuterats för att hejda ungdomskriminaliteten. Som ovan redovisats begår unga lagöverträdare oftare än andra gärningsmän brott som drabbar privatpersoner. Samtidigt har polisen tvingats begränsa insatserna vad gäller vanligt förekommande brott riktade mot privatpersoner. Många unga lagöverträdare kan därför begå ett stort antal brott och ändå undgå upptäckt och påföljd.

Samhället har enligt centerpartiet dessutom ett ansvar att reagera snabbt när brott begås. Detta kan enligt vår mening ske genom att jourdomstolar för unga lagöverträdare införs samt att påföljdssystemet kompletteras med påföljden samhällstjänst.

Regeringen har enligt vår mening varit alltför passiv när det gäller ungdomsbrottsligheten.

Alkoholmissbruk

Alkoholmissbruk är en starkt bidragande orsak till den ökade brottsligheten. Kraftfulla åtgärder måste vidtas för att nedbringa användningen av alkohol. Vi hänvisar i detta sammanhang till de förslag som vi redovisar i en separat motion till riksdagen.

Kampen mot narkotika

Användningen av narkotika är en av de vanligaste orsakerna bakom brott. Ett viktigt led i brottsbekämpningen är därför att angripa narkotikabrotten.

Antalet narkotikabrott ökar. De resurser som polisen kan avsätta för bekämpning av dessa typer av brott återspeglas i antalet uppdagade brott.

Kampen mot narkotika måste riktas mot alla led. Det gäller gatulangning, den enskilde missbrukaren och de s.k. storlangarna. En "missbrukarbana" börjar oftast i unga år. Det är därför viktigt att samhällets insatser för att minska narkotikabrotten inriktas på att avbryta "banan" på ett tidigt stadium.

Idag ser vi i vårt land tendenser till ökning av nyttjandet av tyngre narkotika såsom amfetamin, LSD, kokain och heroin. Men även nya droger, exempelvis ecstasy, har nått den svenska marknaden. Utanför vårt land, speciellt i USA, ökar användningen av drogen crack. För att förhindra att

crack kommer in i Sverige krävs en ökad beredskap.

Under 1980–82 anvisade den dåvarande icke-socialistiska regeringen särskilda resurser för att förstärka narkotikaspaningen, främst resurser mot gatulangningen. Detta resulterade i att antalet uppdagade narkotikabrott ökade dramatiskt. Åren därefter har den socialdemokratiska regeringen minskat på dessa resurser. Detta har resulterat i att antalet uppdagade narkotikabrott sjunkit, vilket felaktigt tagits som intäkt för att antalet brott minskat och att narkotikabruket i samhället avtagit. Narkotikabrotten fortsätter istället med oförminskad styrka. De begränsade spaningsinsatserna medför endast att det okända antalet narkotikabrott stiger.

Narkotikabruket är idag spritt över landet. Nya rön tyder på att många människor nyttjar cannabis och amfetamin men ändå lever under skenbart socialt acceptabla förhållanden. Denna missbrukargrupp har hittills varit ganska okänd och har knappast uppmärksammats. En förklaring till det spridda bruket av dessa droger kan vara bristerna i narkotikalagstiftningen.

Fram till ifjol var bruket av narkotika inte straffbart, enbart försäljning och langning. Centerpartiet hade under en följd av år krävt att även bruk av narkotika skall vara kriminaliserat. I både motioner och i reservationer har vi krävt att påföljden för bruk av narkotika skall vara böter eller fängelse. Detta krav har allmänhetens stöd. Den lagstiftning, som drevs igenom i riksdagen 1988, är emellertid verkningslös på grund av att fängelse saknas i straffskalan. Den ger inte polisen möjlighet att på ett aktivt sätt ingripa i dessa ärenden. Vi upprepar därför de krav vi tidigare ställt vad gäller påföljderna, dvs att fängelse införs i straffskalan, för bruk av narkotika. Riksdagen bör därför besluta om en erforderlig lagändring.

Kampen mot narkotika skall vara ett högt prioriterat område för polisens verksamhet. Detta bör ges regeringen till känna.

Vårdinsatser för narkotikamissbrukare

Enligt centerpartiets uppfattning skall de som dömts för narkotikabrott och själva är missbrukare kunna erbjudas vård som ett alternativ till fängelsestraff, s.k. kontraktsvård med villkorligt fängelse. Om missbrukaren bryter mot vårdkontraktet skall det villkorade fängelsestraffet avtjänas i sin helhet. Ett kontrakt skall kunna omfatta en längre tid än vad fängelsestraffet omfattar. Detta följer av att behandlingstiden för narkotikamissbruk är lång och det krävs en längre tid för att rehabilitera en grav missbrukare. Vad som anförts om villkorligt fängelse i förening med kontraktsvård bör ges regeringen till känna.

Narkotika på fängelser

Narkotika ska inte förekomma på kriminalvårdsanstalterna. De intagna ska inte under anstaltstiden kunna få tillgång till droger. Om detta råder enighet. Trots detta förs avsevärda mängder narkotika in på många av kriminalvårdsanstalterna – såväl de slutna som de öppna. Missbruket av narkotika bland de intagna kan ibland vara omfattande. Detta missförhållande får inte fortsätta. Varje kriminalvårdsanstalt bör få i uppdrag att presentera ett åtgärdsprogram med förslag till insatser för att garantera en drogfri miljö.

De åtgärdsprogram som idag finns fungerar ej tillfredsställande. Dessa måste omarbetas så att de blir effektiva och fyller den funktion de är avsedda för.

Mot. 1988/89
Ju808

För att verifiera drogfrihet lämnar numera de intagna urinprov. Dagens system för provtagning är ej tillfredsställande. Därför bör övervakningen skärpas.

Den som ertappas med drogmissbruk i anstalt måste räkna med sanktioner som indragna permissioner och förlust av andra förmåner. I svårare fall där drogmissbruk upprepade gånger påvisats ska en del av verkställighetstiden inte tillgodoräknas den intagne. Ny dag för beräknad villkorlig frigivning skall i så fall utsättas. Vad som anförts om åtgärder mot narkotika på kriminalvårdsanstalterna bör ges regeringen till känna.

Vissa intagna är så kvalificerade missbrukare att de bör avtjäna sina fängelsestraff i anstalter med särskilda resurser för omhändertagande av missbrukare. På kriminalvårdsstyrelsens initiativ används idagen rixanstalt som slutan anstalt för grava narkotikamissbrukare. Flera intagna har visordat att vistelsen på anstalten ifråga varit värdefull, och att de genom denna ser en möjlighet att slippa sitt drogberoende.

För att bereda alla grava narkotikamissbrukare denna möjlighet föreslår centerpartiet en utökning av verksamheten genom att ytterligare en slutan anstalt reserveras för grava narkotikamissbrukare. Detta bör ges regeringen till känna.

Rehabilitering

Rehabilitering av fängelsedömda med missbruksproblem kräver särskilda eftervårdsinsatser. Missbrukaren har ofta ruinerat sin ekonomi och saknar en social förankring. Rehabiliteringen riskerar dock att misslyckas för dem som under fängelsetiden inte har blivit motiverade att delta i programmet. Vård i familjehem/behandlingshem vid verkställighetens slutskede har visat sig vara en positiv form av vård för intagna med missbruksproblem. Vistelsen i familjehem/behandlingshem kan fortsätta även efter avtjänat fängelsestraff men nu som ett led i socialtjänstens vård- och omsorgsansvar. En lagöverträdare kan därmed på ett varsamt och planerat sätt slussas ut i samhället. Lagen om kriminalvård i anstalt ger möjligheter att medge en intagen att avtjäna en del av fängelsestraffet i annan vårdform (KvaL 34 §). Förutsättningen är dock att den intagne har ett dokumenterat vårdbehov. Det har emellertid framkommit att det kan vara svårt att ordna plats på behandlingshem eller i familjehem för denna grupp fängelsedömda. Centerpartiet vill därför understryka vikten av att intagna som behöver denna form av vård skall beredas plats för detta. Aktiva insatser måste sättas in för att lösa problemet.

Hänsyn måste i detta sammanhang också tas till de anhörigas situation. Detta bör ges regeringen till känna.

Förstärk tullens resurser i kampen mot narkotikasmuggling

En av de viktigaste åtgärder som kan vidtas för att minska tillgången på narkotika i samhället är att förhindra att den kommer in i landet. Det är därför med förvånning som vi i justitiedepartementets bilaga till budgeten kan

läsa att kampen mot narkotika skall vara ett prioriterat område, samtidigt som vi i finansdepartementets bilaga finner att regeringen ej avsatt medel för att vid tullen upprätta två specialstyrkor mot narkotikasmuggling.

Generaltullstyrelsen har i sin anslagsframställan framhållit narkotikabekämpningen som ett område den anser bör prioriteras. Man föreslår därför att två specialstyrkor skall inrättas för att komma tillrätta med den ökande volymen av narkotika och de allt mer sofistikerade smugglingsmetoderna.

Centerpartiet anser att det är av yttersta vikt att narkotikasmugglingen kan minskas så långt det är möjligt. De två "styrkor" för narkotikabekämpning som generaltullstyrelsen har begärt skulle omfatta totalt 38 nya tjänster baserade i Syd- och Västsverige.

Vi anser att dessa tjänster bör inrättas och föreslår att riksdagen beslutar om ett i jämförelse med regeringen förhöjt anslag till tullverket på 14,5 miljoner kronor, prop 1988/89:100, bilaga 9, D1, för detta ändamål.

Särskilda insatser för unga lagöverträdare

Föräldrar har ett ansvar för omyndiga barns handlingar. Det är viktigt att föräldrar lever upp till sitt ansvar. Samhället måste hjälpa och stödja föräldrar i denna uppgift.

Ett utsträckt föräldraansvar ställer också krav på samhällets olika myndigheter att underrätta föräldrar när en myndighet får kännedom om sociala störningar hos barn eller ungdom. Denna skyldighet ska omfatta såväl polisen som skolan och de sociala myndigheterna. Föräldrarna måste betraktas som naturliga samarbetspartners för myndigheterna när det gäller att tillrättaföra en ung människa. Undantag från detta bör ske när det på grund av familjeförhållanden eller barnets allmänna sociala situation bedöms som olämpligt. Vikten av ökad informationsskyldighet för myndigheter och därmed ett utökat föräldraansvar bör ges regeringen till känna.

Konfrontation mellan offer och gärningsman

Ytterligare en insats bör prövas när det gäller unga lagöverträdare. Oavsett om den som drabbas av brottet är en privatperson, ett företag eller offentlig myndighet är det angeläget att konfrontera den unge med den drabbade. Samhället bör inte föreskriva någon skyldighet för de drabbade att medverka i en sådan verksamhet. Däremot bör den unge åläggas medverka när den drabbade så önskar. Konfrontationen ska syfta till att tydliggöra effekterna av brottet för lagöverträdaren. Detta bör ges regeringen till känna.

Jourdomstolar

Det är också av vikt att unga lagöverträdare snabbt konfronteras med samhällets reaktion på deras begångna gärningar. För att tillgodose detta anser vi att jourdomstolarnas verksamhet skall utökas och inte begränsas till att enbart avgöra frågor rörande häktning. När lagöverträdaren är ung skall jourdomstolar även kunna handlägga mindre mål för att uppnå en tillfredsställande snabb behandling av denna grupp ungdomar.

Vad som anförts om jourdomstolar för unga lagöverträdare bör ges regeringen till känna.

Mot. 1988/89
Ju808

Polisen

Polisens personalresurser har under en längre tid varit otillräckliga. Den underdimensionerade polisutbildningen har medfört att vakansläget under flera år försämrats särskilt i storstadsområdena. Detta är alarmerande mot bakgrund av den ökande brottsligheten i hela landet men speciellt i storstadsområdena.

Centerpartiet har år efter år slagit vakt om polisutbildningen och lagt fram förslag för att möjliggöra en dimensionering av utbildningen som långsiktigt motsvarar behovet av utbildade polismän. Den socialistiska riksdagsmajoriteten har tidigare år avslagit våra krav. Effekterna har varit förödande för polisens verksamhet i landet. Vi noterar därför med tillfredsställelse regeringens uppvaknande i denna fråga.

Tidigare prognoser, när det gäller avgångar från poliskåren de första åren på 1990-talet, har visat att ca 550 poliser varje år skulle sluta sina anställningar.

Dessa prognoser har nu visat sig vara felaktiga. Under 1988 har ca. 700 poliser lämnat sin tjänst, varav 500 enbart i Stockholm. För närvarande kan polishögskolan utbilda högst 600 aspiranter per år. Mot bakgrund av de stora avgångar som sker från poliskåren måste utbildningskapaciteten utökas i framtiden. Eftersom polishögskolan för närvarande inte har kapacitet för fler antagningar på grund av regeringens tidigare nedskärningar, bör möjligheten att utlokalisera viss del av utbildningen till andra delar av landet undersökas. Detta bör ges regeringen till känna.

Vakansläget inom kåren kan under de närmaste åren förbättras endast genom att minska avgångarna till andra yrken. Regeringen avser att senare framlägga förslag om ett anslag, bilaga 15, E1, på 5 miljoner kronor för att minska de spontana avgångarna från polisen. Vi anser att detta anslag borde har föreslagits nu och att de föreslagna medlen ej är tillräckliga för att minska avgångarna i önskvärd omfattning. Vi föreslår därför redan nu ett anslag på 10 miljoner kronor för detta ändamål.

Polisens arbete är pressande. Arbetsspassen kan vara långa. Helg-, kvälls- och nattjänstgöring är nödvändiga. Planerade ledigheter och korttidsfrånvaro kan ofta inte täckas upp. Detta medför att den enskilde polismannen kan tvingas acceptera ändringar både avseende arbetsuppgifter och arbetstider med kort varsel. Inte sällan är personalsituationen sådan att polisdistriktet tvingas koncentrera arbetet på den direkt övervakande och ingripande verksamheten. Andra arbetsuppgifter av utredande, ordningsskapande och informerande karaktär får anstå.

Polismän vitsordar att bristen på personal leder till att angelägna arbetsuppgifter inte kan utföras. Bristen på personal medför också att arbetet ofta endast kan planeras dag för dag. Det begränsar därmed polismyndighetens möjligheter att organisera arbetet effektivt. För att föra en långsiktig polispolitik krävs en beredskap för att medel ställs till förfogande både för att kunna besätta de idag vakanta platserna och för administrativ personal. Det

är viktigt att poliser i möjligaste mån frigörs från administrativa arbetsuppgifter till förmån för rent polisiärt arbete. Detta bör ges regeringen till känna.

Polismyndigheterna bör när det gäller att förhindra personalavgångar kunna få erfarenheter från andra samhällssektorer. Sjukvårdshuvudmännen har påbörjat ett arbete i syfte att minska avgångarna i vårdrkesgrupperna genom att förbättra arbetsförhållandena m m. Här ingår insatser som

- att kartlägga skälen för avgångarna från yrket i fråga,
- att förbättra arbetstiderna och övriga arbetsvillkor,
- att fördjupa arbetets innehåll,
- att erbjuda en individuell utvecklingsplanering för varje anställd,
- att erbjuda vidare- och fortbildningsinsatser dels till olika grupper av anställda dels också till enskilda individer.

Det är angeläget att ett motsvarande arbete initieras inom polismyndigheten. I den decentraliserade polisorganisationen är det de lokala polismyndigheterna som har att svara för uppläggningsavdelningen av polisens arbete. Merparten av uppgifterna vad avser personalutveckling och personalplanering åvilar därför dem. De lokala polisstyrelserna/myndigheterna har också, genom sin kännedom om lokala förhållanden och behov, de bästa möjligheterna att genomföra arbetet. Vissa fort- och vidareutbildningsinsatser kan också genomföras på lokal nivå.

Erfarenheterna från enskilda polismyndigheter bör dock spridas till andra. Det är också angeläget att utbildningsbehov som kräver utbildningsinsatser regionalt eller centralt kan tillgodoses. Rikspolisstyrelsen har en viktig uppgift när det gäller att förmedla erfarenheter mellan distrikten samt för att planera och genomföra de särskilda utbildnings/utvecklingsinsatser som inte kan genomföras på lokal nivå.

Riksdagen bör därför som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om insatser inom området personalutveckling m.m. i syfte att förbättra arbetsförhållanden inom polismyndigheten.

Kvarters/områdespolisverksamhet

En viktig arbetsuppgift för polisen är att arbeta brottsförebyggande. En nära kontakt mellan polisen, övriga myndigheter och allmänheten är därför angelägen. De poliser som verkar som kvarters/områdespoliser finns nära människorna ute i bostadsområdena. Kvarters/områdespolisen har en viktig funktion när det gäller att skapa ett förtroendefullt förhållande till allmänheten.

I områden med sociala problem är kvarters/områdespolisernas arbete särskilt viktigt. De kan, med hjälp av en god kännedom om området och dess innevånare, tidigt ingripa för att hjälpa främst barn och ungdomar och därigenom förhindra kriminalitet. En nödvändig förutsättning för att verksamheten ska vara av hög kvalitet är dock att arbetet kan bedrivas kontinuerligt och planeras långsiktigt.

Bristen på personal är ett allvarligt hot mot kontinuiteten och kvaliteten i kvarters/områdespolisarbetet. I allt fler polisdistrikt avbryts verksamheten

tidvis därför att dessa poliser oundgängligen behövs för att delta i distriktets allmänna arbete. Ytterligare ett hot mot verksamheten är att myndigheterna i vissa fall tvingas prioritera rekrytering till andra polismanstjänster.

Mot. 1988/89
Ju808

En satsning på brottsförebyggande arbete är viktigt, särskilt i ett längre perspektiv. Ett framgångsrikt sådant arbete kommer att leda till en förbättrad trygghet för människor i samhället och en minskad brottslighet.

Riksdagen bör därför som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att det förebyggande arbete som kvarters-/områdespoliser svarar för kan bevaras och prioriteras högre än idag.

Ordningsskapande arbete

Polisen har ansvar för ordningen på allmän plats. För att framgångsrikt kunna fullgöra denna arbetsuppgift krävs en ökad fotpatrullering. Ett arbete ute på gator och torg medför också att allmänheten på ett naturligt och avspänt sätt får kontakter med polisen och positiva erfarenheter av polisens arbete.

I de stora städernas cityområden är fotpatrullering angelägen också av det skälet att gatuvåldet, personrånen m fl brottstyper ofta förekommer där. Även i brottsuppdagande syfte är det således angeläget att fotpatrullering sker. Detta bör ges regeringen till känna.

Påföljdssystemet

Det är utomordentligt viktigt att lagöverträdelser leder till en reaktion från samhällets sida. Lagföring har i sig en brottsförebyggande effekt. Om sanktioner uteblir förlorar de uppställda reglerna sin trovärdighet. Respekten för rättsväsendet hotas därmed av en urholkning.

Böter var den dominerande påföljden 1987. Knappt 50% av alla dömda (67 000) dömdes till böter. Under de senaste åren har dock påföljdsvalet tydligt förändrats. Antalet personer som dömdes till böter har halverats under en tioårsperiod. Däremot har antalet personer som dömts till fängelse ökat från cirka 12 000 personer 1975 till drygt 15 000 personer år 1987. Antalet villkorliga domar har också ökat från ca. 5 000 år 1975 till ca. 10 000 år 1987.

Åtalsunderlåtelse och rapporteftergift

Genom ett riksdagsbeslut i april 1985 vidgades möjligheterna för åklagare att meddela åtalsunderlåtelse och för polisen att meddela rapporteftergift. Åtalsunderlåtelse kan numera meddelas om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts och om det kan antas att brottet inte föranleder annan påföljd än böter eller om det kan antas att påföljden skulle bli villkorlig dom och det finns särskilda skäl för åtalsunderlåtelse.

Av detta har följt att när en lagöverträdare meddelats åtalsunderlåtelse upplever vare sig allmänheten eller lagöverträdaren att brottet följts av en sanktion från samhället. År 1975 fick 6% av alla lagförda personer åtalsunderlåtelse, medan motsvarande siffra för 1987 är 13% vilket motsvarade ca 20 700 åtalsunderlåtelser. Denna ökning har till stor del skett på bekostnad av en kraftig minskning av antalet lagföringar genom strafföreläg-

gande, men också på grund av att färre personer blir dömda vid domstol. Reglerna för åtalsunderlåtelse bör återigen utformas mera restriktivt. Centerpartiet anser därför, att riksdagen bör besluta att de före den 1 juli 1985 gällande reglerna om åtalsunderlåtelse och rapporteftergift åter skall gälla.

Allvarliga brott skall leda till fängelsestraff av allmänpreventiva skäl. Enighet råder om att ett frihetsberövande straff som fängelse oftast i sig inte har någon rehabiliterande verkan för den dömda. Under en följd av år har centerpartiet därför yrkat att nya påföljder skall införas som ett komplement till fängelsestraff. Vi kommer nedan att utveckla våra förslag om påföljden samhällstjänst och en utveckling av systemet med kontraktsvård i kombination med villkorlig frigivning.

Böter

Bötesstraffet bör differentieras. Vid sidan av nuvarande bötesformer bör en ny form av bötesstraff införas där straffet fastställs i förhållande till den vinning eller skada som brottslingen åstadkommit i sin brottsliga verksamhet. Lägsta dagsbot är för låg och bör därför höjas väsentligt medan systemet i övrigt för dagsböter i huvudsak fungerar tillfredsställande och därför bör behållas.

Villkorlig frigivning

Centerpartiet har vid flera tillfällen krävt att halvtidsfrigivningen skall avskaffas. Av främst ekonomiska skäl infördes 1985, på förslag av den socialdemokratiska regeringen, villkorlig frigivning när halva den ådömda strafftiden avtjänats. Enligt vår mening är det angeläget med en rimlig fördelning mellan utdömt straff och faktiskt avtjänad strafftid.

Grunden för villkorlig frigivning bör vara att det inte sker förrän 2/3 av verkställighetstiden avtjänats. De kriminalvårdande myndigheterna bör dock inte åläggas en obligatorisk villkorlig frigivning efter 2/3 avtjänad strafftid. I undantagsfall måste upprepad misskötsel under fängelsetiden eller nya brott begångna under verkställighetstiden kunna leda till att villkorlig frigivning inhiberas eller skjuts upp. Villkorlig frigivning bör ske fakultativt det vill säga efter prövning i varje enskilt fall. Detta är samma system som gällde före 1983 års ändring av lagen. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Det har stor betydelse att det finns vårdanstalter som är särskilt anpassade till svårbehandlade unga lagöverträdare. Det är vår avsikt att återkomma i denna fråga då regeringen avser att lägga förslag till riksdagen under våren i detta ärende.

Samhällstjänst

Centerpartiet har under flera år föreslagit att påföljden samhällstjänst skall införas. Vi noterar det ökade intresse som de ansvariga ministrarna för justitiedepartementet under året har visat för införande av samhällstjänst. Enligt vår mening finns det dock inga motiv för att ytterligare fortsätta det

utredande arbetet inom detta område. Behovet av nya påföljder för inte minst unga lagöverträdare har accentuerats under det gångna året. I flera av våra nordiska grannländer har systemet införts permanent eller på prov. Utvärderingarna av dessa system har visat att detta påföljdssystem har många fördelar. Påföljden samhällstjänst kan ha en helt annan rehabiliterande verkan än vad frihetsberövande straff har.

Samhällstjänsten kan utformas på flera olika sätt. Den kan organiseras i olika former till exempel som en längre tids sammanhängande samhällsarbete eller något som kan utföras på den dömdes fritid. Samhällstjänsten kan organiseras inom flera sektorer av samhället. En lämplig sektor kan vara miljöområdet. Även löntagar- och arbetsgivarorganisationerna måste ta ett ansvar för att en sådan påföljd kan fungera, genom att medverka till att ge exempelvis ungdomar möjlighet till samhällstjänst i form av lärlingsarbete. På detta vis kan ungdomar som saknar yrkesutbildning och arbete få ett ökat stöd inför framtiden.

Påföljden samhällstjänst skall enligt vår mening ses som ett alternativ till fängelsestraff. Samhällstjänst skall kunna ersätta fängelsestraff på upp till ett års fängelse för unga lagöverträdare. Det bör också övervägas om påföljden kan användas även för andra brottslingar. Riksdagen bör enligt vår mening begära förslag om införande av påföljden samhällstjänst.

Skadelindrande arbete

Den 1 juli 1988 infördes en lag där unga lagöverträdare kan åläggas skadelindrande arbete. De erfarenheter som redan idag finns visar att den ej fungerat på ett tillfredsställande sätt. Lagen har på grund av inbyggda spärrar för genomförande ej kunnat tillämpas mer än i enstaka fall. Centerpartiet anser att syftet med lagen är gott men att erfarenheterna nu visar, att om syftet skall uppnås, krävs en effektivare utformning av lagen. Detta bör ges regeringen till känna.

Gärningsmän under 15 år

Samhället har bristande insikter om omfattningen av ungdomsbrottsligheten. Detta beror främst på att de brott där gärningsmannen är yngre än 15 år, dvs inte straffmyndig, ej får registreras. Därför är det inte känt om brottsligheten hos de verkligt unga ökar, minskar eller är oförändrad. När det gäller brott begångna av så unga gärningsmän är det självklart viktigt att ta hänsyn till den unges omognad. En registrering på sedvanligt sätt är därför inte lämplig. Detta innebär dock inte att samhället helt bör åsidosätta möjligheterna att följa utvecklingen av brottsaktiviteten även hos denna grupp. Ett visst faktainhämtande bör därför inledas. Statistikinhämtningen bör dock – med bevarad anonymitet för lagöverträdarna – endast omfatta brottstyp och gärningsmannens ålder.

Vad som ovan sagts om gärningsmän under 15 år bör ges regeringen till känna.

Behandling av grovt kriminella och extremt brottsaktiva

Mot. 1988/89

Ju808

En grupp mycket brottsaktiva personer bestående av ca 12 000 personer svarade 1986 för 200 000 av de ca en miljon brott som polisanmäldes 1986.

7 av 10 våldsverkare är tidigare kända för våldsbrott. Många är missbrukare. De flesta som återfaller i våldsbrott är också aktiva i en rad andra brottstyper.

Av såväl allmänpreventiva som individualpreventiva skäl är det nödvändigt att samhället klart markerar att upprepad brottslighet inte kan accepteras. För den grupp brottslingar som är extremt brottsaktiva måste samhällets insatser vara klara och konsekventa. Vid upprepad brottslighet måste påföljderna vara hårdare än vid enstaka lagöverträdelser. Detta måste vara väl känt för de brottsaktiva. Samhällets sanktioner mot upprepad brottslighet skall också kunna förutses.

Under 1988 beslöt riksdagen att delvis nya regler skall gälla vad gäller placeringen på anstalt av långtidsdömda och deras permissioner. Vi finner denna lagändring otillräcklig. Vi föreslår att alla som dömts till fängelse i minst två år, enligt BrB, har gjort sig skyldiga till så grova brott att permissioner måste utfärdas restriktivt. Detta medför att särbehandling av denna grupp bör ske. Detta bör ges regeringen till känna.

Vad som ovan anförts om sanktioner för gruppen extremt brottsaktiva bör ges regeringen till känna.

Allmänpreventiva skäl kräver att påföljden vid vålds- och sexualbrott är fängelse. Den som återfaller i våldsbrott bör enligt vår mening dömas till ett successivt strängare straff och kunna emotse en stor restriktivitet vad gäller permissioner. För vissa brott, exempelvis övergrepp mot barn eller andra värnlösa personer, bör påföljderna skärpas. Allmänt brukar påpekas att domstolarna ej tillämpar straffskalorna fullt ut. Det är vår mening att denna praxis bör bli föremål för en översyn. Avsikten måste vara att få ökad samstämmighet mellan straffsatserna och de av domstolarna utdömda straffen. Detta bör ges regeringen till känna.

Kvinnor på lokalanstalt

Centerpartiet har tidigare krävt att ännu en lokalanstalt skall öppnas för kvinnor. Vi finner nu vårt krav tillgodosett i budgetpropositionen. Vi kommer emellertid att följa utvecklingen noggrant inom detta område. Det har framkommit att situationen för de kvinnor som vistas på gemensamma lokalanstalter ej är tillfredsställande. Vi har tidigare föreslagit att de gemensamma placeringarna skyndsamt skulle utvärderas så att erforderliga åtgärder skall kunna vidtas. Vi upprepar därför vårt tidigare krav om en ökad differentiering av kvinnor och män på lokalanstalter. Detta bör ges regeringen till känna.

Domstolsväsendet

Centerpartiet har under ett antal år motionerat om en översyn av domstolsväsendet. Vi har särskilt ifrågasatt om den utveckling som har ägt rum mot ett antal specialdomstolar gagnar rättssäkerheten. Systemet med specialdoms-

tolar har lett till att i vissa fall finns det endast en instans för bedömning av ärendena. Ett exempel på domstolar som vi ifrågasatte vid införandet var EKO-domstolarna. Erfarenheten från dessa har visat att vår bedömning har varit riktig. EKO-domstolarna har ej fungerat på ett tillfredsställande sätt. Det kan också konstateras att systemet med olika typer av domstolar är betänkligt, eftersom det blivit svåröverskådligt och krångligt inte bara för den enskilde utan också för den som verkar i systemet. Vi har sedan länge krävt att en allmän översyn av domstolsväsendet bör komma till stånd. En sådan översyn bör omfatta möjligheterna till ökad samordning av domstolsresurser och till minskad specialisering. Samtidigt bör också undersökas vilket behov av specialistkompetens som föreligger i olika mål och hur detta behov skall tillgodoses. Översynen bör också inriktas på att klargöra vilka typer av mål som kräver en lokal förankring och medverkan av lekmän i en starkt decentraliserad organisation.

Våra motionskrav om en parlamentarisk utredning har emellertid avisats av den socialistiska riksdagsmajoriteten. Av årets budgetproposition framgår att det inom justitiedepartementet nyligen inlets en förutsättningslös översyn av domstolarnas verksamhet. Därigenom utesluter regeringen en parlamentarisk medverkan och insyn i detta arbete. Detta är djupt beklagligt. Centerpartiet kan inte acceptera att en för det svenska rättsväsendet så avgörande fråga hänskjuts till ett fåtal befattningshavare inom departementet. Vi kräver att en parlamentarisk kommitté tillsätts. Detta bör ges regeringen till känna.

En förutsättning för att domstolsväsendet skall fungera är att man kan ha tillgång till välutbildad personal. Fortfarande kvarstår behovet av att tillskjuta resurser för detta ändamål, framförallt vad gäller personalförstärkning 3,5 milj kr, efterutbildning 0,8 milj kr och ADB-utveckling 2,5 milj kr. Detta bör ges regeringen till känna.

Ersättning till nämndemän

Nämndemännen får idag inte lika ersättning för sin verksamhet. Den som inte kan bevisa att nämndemannarbetet medfört en förlust av inkomst tillerkänns endast ett grundbelopp. Den som däremot kan leda i bevis att nämndemannuppdraget förorsakat vederbörande en inkomstförlust får – beroende på förlustens storlek – förutom grundbeloppet även ett tilläggsbelopp.

Justitieministern föreslår i år en uppräknning av grundbeloppet från 260 kr. till 300 kr. Grundbelopp och tilläggsbelopp är tillsammans maximerat till 650 kr för en hel dag.

Ett ersättningssystem för förtroendevalda ska enligt centerpartiets mening utgå från principen att lika insatser ska ersättas lika. Arbetsinsatsen är oberoende av vilken inkomst den förtroendevalde har i sitt ordinarie yrke.

Enligt centerpartiets uppfattning bör därför alla nämndemän ersättas med samma belopp för en viss prestation. Detta bör ges regeringen till känna.

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att bekämpa våldsbrotten,

2. att riksdagen beslutar om sådan lagändring att förbudet att bära kniv även omfattar allmän plats,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en folkkampanj mot våld,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vidgat sekretesskydd för brottsoffer och införande av trygghetslarm,

5. att riksdagen beslutar om en skärpning av straffskalan i lagen om besöksförbud i enlighet med vad i motionen anförts,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om myndighetens skyldighet att informera våldsoffren när gärningsmannen lämnar fängelset,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till kvinno- och mansjourer m m för våldsoffer,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förbättrat skadestånd till brottsoffren,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rätt till ersättning för den som drabbats av skador eller kostnader vid försök att förhindra brott,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rättshjälp för brottsoffren,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rehabilitering av sexualbrottslingar m.fl. under strafftiden,

12. att riksdagen beslutar att straffskalan för icke medicinskt bruk av narkotika skall vara böter eller fängelse,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prioritering av narkotikabekämpning,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om villkorligt fängelse i förening med kontraktsvård,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder mot narkotika på kriminalvårdsanstalter,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ytterligare en sluten anstalt för narkotikamissbrukare,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vårdplatser på behandlingshem och i familjehem i verkställighetens slutskede,

{ att riksdagen anslår 14 500 000 kronor utöver vad regeringen föreslagit för *Tullverket, förvaltningskostnader, bilaga 9, D¹,*}

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en ökad informationskyldighet för myndigheterna till föräldrarna,

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om konfrontation mellan offer och gärningsman,

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jourdomstolar för unga lagöverträdare,

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en ökad utbildningskapacitet vid polishögskolan,

22. att riksdagen beslutar anslå 10 000 000 kronor för åtgärder att minska de spontana avgångarna från poliskåren, *bilaga 15, E1*,

23. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om frigörande av poliser från administrativa uppgifter,

24. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om insatser inom området personalutveckling i syfte att förbättra arbetsförhållandena för polisen,

25. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av förebyggande polisiärt arbete genom kvarters/områdespoliser,

26. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökad fotpatrullering i brottsbekämpande syfte,

27. att riksdagen beslutar om en återgång till de regler för åtalsunderlåtelse som gällde före den 1 juli 1985,

28. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fakultativ villkorlig frigivning efter 2/3 av strafftiden,

29. att riksdagen hos regeringen begär förslag till införande av påföljden samhällstjänst,

30. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lagstiftningen om skadelindrande arbete,

31. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om faktainhämtande om gärningsmän under 15 år,

32. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om insatser för gruppen extremt brottsaktiva,

33. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av domstolspraxis vad gäller tillämpning av straffskalorna,

34. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en ökad differentiering av kvinnliga och manliga intagna på lokalanstalter,

35. att riksdagen beslutar att anslår 6 800 000 kronor utöver vad regeringen föreslagit för *Allmänna domstolarna, m.m. D2*,

36. att riksdagen hos regeringen begär en parlamentarisk utredning av domstolsväsendet,

37. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lika ersättning till nämndemän.

Mot. 1988/89
Ju808

Stockholm den 19 januari 1989

Olof Johansson (c)

Karl Erik Olsson (c)

Bertil Fiskesjö (c)

Gunnar Björk (c)

Pär Granstedt (c)

Karin Israelsson (c)

Per-Ola Eriksson (c)

Görel Thurdin (c)

Karin Söder (c)

Gunilla André (c)

Börje Hörnlund (c)

Agne Hansson (c)

Larz Johansson (c)

